

Bc. Markéta Jadrníčková: *Ženské přílohy velkých deníků v době první republiky*. Diplomová práce. Ústav historických věd Fakulty filosofické University Pardubice, Pardubice 2017. 117 s. vč. obr. příloh.

Posudek vedoucí diplomové práce

Bc. Markéta Jadrníčková si – podle vlastních slov – pro svou diplomovou práci zvolila „téma zaměřující se na ženské rubriky umístěné na stránkách velkých deníků v období první republiky.“ K nejasnému kritériu volby velkých deníků se ještě dostaneme, hned na začátku je ale třeba zdůraznit, že autorka pracovala jen s jazykově českými periodiky. V každém případě jde ale o téma legitimní, jemuž se zatím dostalo jen dílčí pozornosti.

Strukturu práce tvoří pět kapitol, které se dále dělí na podkapitoly. Autorka tuto strukturu jistě promyslela, nicméně se zdá, že lépe by bylo bývalo postupovat od obecnějších otázek k oněm specifitějším, tedy hned v úvodních částech týkajících se československého státu v meziválečných letech měla být zařazena kapitola o politickém systému a politických stranách. Kapitola o novinářkách má naopak shrnující charakter a více by jí slušelo umístění ke konci spisu.

S koncepcí svého spisu nás autorka seznamuje v úvodní části. Vedle vysvětlení struktury zde najdeme poměrně rozsáhlou informaci o literatuře, která se tématu týká. Výčet je jistě bohatý (jen není jasné, jakými kritérii se autorka řídila při dělení literatury na „Literaturu“ a „Sekundární literaturu“) a poukazuje na dobrou orientaci ve zkoumané problematice (v seznamu najdeme nejen práce týkající se širšího historického kontextu, dějin žen, ale i dějin žurnalistiky), ale autorka této bohatosti informací využila jen částečně. Odtud některé faktografické „úlety“ a naivní formulace, zřetelné především v první a druhé kapitole. Se získanými informacemi nepochybně pracovala kriticky, navíc je vybírala poměrně arbitrárně – ne vždy jde o informace podstatné. V první kapitole bychom přivítali nějakou definici pojmu kultura; Bc. Jadrníčková uvádí zcela nahodile fakta týkající se literatury, divadla a hudby. Výklad je chronologicky neukotvený, zbytečně mnoho pozornosti je věnováno 19. století. Nesmyslné je tvrzení, že před vznikem republiky byla česká kultura „pod rakouským vlivem“.

Nepřesnosti objevíme i ve druhé kapitole, kde mj. chybí vysvětlení okolností přijetí zákona na ochranu republiky, který rozhodně nebyl namířen jen proti tisku extremistické KSČ, ale i proti krajní pravici. Snaha o výčet všech českých novin a časopisů, které za první republiky vycházely (podkapitola 2. 3.), je marná a zbytečná. Podkapitola *Typologie časopisů* není ani náznakem typologie, nehledě na to, že si zde autorka všimá jen ženských časopisů, takže není jasný rozdíl mezi touto a další podkapitolou.

Za přínos práce a autorčinu původní tvorbou naopak považuji části kapitoly třetí, věnované novinářkám, a kapitolu čtvrtou, porovnávající způsob zpracování „tradičních ženských témat“ jednotlivými periodiky. K třetí kapitole, kde se autorka pokusila o komparaci ženského tisku, mám ale dílčí výhrady: na diskurzivní formalizaci části věnované komunistickému tisku nepochybně působily takřka výhradně předlistopadové zdroje (partie věnované Jožce Jabůrkové připomínají komunistickou agitku), autorka zde do pramenů v podstatě nenahlédla. Čtvrtá kapitola na pramenech založena je, jen by jí prospěl kritičtější přístup při jejich interpretaci.

Titul závěrečné části se poněkud míjí s jejím obsahem, autorka zde opakuje už jednou vyřčená fakta, takže tato kapitola působí jako duplicitní k shrnujícímu závěru.

Pramenná základna práce mohla být širší: *Rudé právo*, resp. *Rozsévačka* představuje krajní polohu, orgán extrémní nestátotvorné levice, kde bylo vše podřízeno imperativu třídního boje. *Národní listy* byly demokratickým a silně nacionálním pravicovým listem, podle mého názoru měly ženskou rubriku (díky vynikajícím novinářkám) nejkvalitnější. Prvorepublikové *Lidové noviny* se čestně snažily o objektivitu, k žádné politické straně se nehlásily, nicméně měly velmi blízko k Hradu (jak autorka přišla na to, že „výroky“ *Lidových novin* směřovaly spíše k pravici, s. 2, ví jen Bůh).

Volba zmíněných titulů je jistě v pořádku, autorka ale nevysvětlila, proč stranou její pozornosti zůstal *Venkov*, obracející se k početně velmi silné čtenářské obci, i poměrně vlivné *České slovo* (zde jen okrajově, bez konkrétního zakotvení, zmiňuje melantrišský *Ahoj*, později *Ahoj na neděli*). Diplomová práce založená na pouhých třech novinových titulech budí spíše dojem sondy, což mělo být v úvodu zdůrazněno.

V práci bohužel objevíme četné faktografické nepřesnosti, omezím se jen na ty nejkřiklavější. Na s. 3 vytvořila diplomantka chronologickou propast mezi obdobími „pádu Bachova absolutismu“ a první republikou, těžiště českého ženského emancipačního hnutí se ale nachází na přelomu 19. a 20. století. V „pádu Bachova absolutismu“ žádná „hnutí pro ženy“ skutečně neexistovala. Nepřijatelné je řazení bulvárních listů, jako byl *Pražský ilustrovaný zpravodaj* (jeho předchůdcem byl *Pražský ilustrovaný kurýr*) či *Hvězda* do jedné řady se sice elitářským, ale kvalitním společenským *Salonem*. Ve 20. letech 20. století nebyl rozhlas ještě masovou záležitostí (s. 15), televize v RČS nebyla vůbec. Jak rozumět tvrzení, že stanovy Ženské národní rady „platily od 24. 2. 1923 do roku 1933“? Atd.

V práci objevíme i terminologické a stylistické nepřesnosti a neobratnosti („dvě pomyslné části“, s. 1, neúplná věta na s. 3 aj.), zbytečně užitá nekomentovaná citáty (s. 12, 17)... Za poněkud frivolní považuji označování novinářky Mileny Jesenské pouhým „Milena“. „Hierarchie“ je „uspořádání“, takže vládnou nemůže (s. 28). Jak rozumět větě, že deník *Rudé právo* „vytvořil samostatný prostor ženám na poli jednotné publikace“? Mimořádně, označení „publikace“ se pro noviny či časopisy neuznává. O chybách v interpunkci, v psaní velkých písmen, ba i ve shodě přísudku s podmětem, o překlepech se mi ani psát nechce.

Mám-li hodnotit spis Bc. Jadrníčkové, doplněný zajímavou obrazovou přílohou, jsem trochu na rozpacích. Autorka zvolila nesporně originální téma, byla vedena snahou shrnout a syntetizovat existující dílčí studie, k čemuž mj. využila i moderních monografií a syntéz zaměřených na dějiny žen. Bohužel, ne vždy prokazuje potřebnou dovednost při práci s prameny či sekundární literaturou.

S přihlédnutím k originalitě tématu a novým poznatkům doporučuji práci k obhajobě a hodnotím známkou **dobře**.

V Hradci Králové, 11. května 2017

Prof. PhDr. Milena Lenderová, CSc.